

**Kofeina w życiu człowieka.
Spożycie produktów
kofeinowych przez młodych
dorosłych.**

Katarzyna Krystosiak, Sebastian Kietliński, Maciej Kornacki,
Mateusz Niwiński

Plan konspektu

---

1. Podstawowe koncepcje i pojęcia

---

2. Wyniki badań dotyczące problematyki podejmowanej w pracy

---

3. Założenia metodologiczne badań

3.1. Przedmiot i cel badań

3.2. Pytania badawcze

3.3. Zmienne i wskaźniki

3.4. Metoda, technika badań, narzędzie badań

3.5. Strategia doboru próby

3.5. Realizacja badań

3.6. Strategie analizy danych – plany

---

4. Analiza wyników badań

---

5. Wnioski

Bibliografia

PODSTAWOWE POJĘCIA I KONCEPCJE

Kofeina to substancja chemiczna należąca do grupy alkaloidów purynowych, co oznacza, że jej struktura zawiera atomy węgla i azotu połączone ze sobą. Jest znana z charakterystycznego wpływu na pobudzanie aktywności mózgu, zwalczanie zarówno fizycznego, jak i psychicznego zmęczenia, ułatwianie procesów myślowych oraz przywracanie świadomości w przypadku omdleń. Dodatkowo, korzystnie wpływa na pracę serca, reguluje oddech i ciśnienie krwi.¹

Produkty kofeinowe: kawa, herbata, gorzka czekolada, czekolada do picia, napoje typu cola, napoje energetyzujące, suplementy diety, leki, preparaty farmaceutyczne.²

1 Blog Pracownia Ziół i Zdrowej Żywności - "Roślinne źródła kofeiny, które szybko postawią Cię na nogi" 2019-02-17 [online]

https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fwww.pracowniaziol.pl%2Fnaturalne-zrodla-kofeiny%2F%3Ffbclid%3DIwAR1CJeP4ZuRbY99XapZD1FP8lBv4LAyf3cKU7is1mUGTW17D0iQ-d200uU&h=AT1VM3JNa-zHXXK5pC7UOA25SDh1TgzHO7yYh2aDar-cDqcFJ7mN7mj6YT-Us4MPm8mp_-WSVjdNgLPvg-oRCuCF1njAlbTS2Wux2drsBlePhP5oqu6trHQrx1rnDl3RsuAoMEWssGxhIXU
[dostęp: 09.11.2023]

2. R. Wierzejska, Kofeina-powszechny składnik diety i jej wpływ na człowieka, [w]: Roczniki Polskiego Zakładu Higieny, 2012, 63, Nr 2, [online] <https://bibliotekanauki.pl/articles/876425.pdf>
[dostęp:09.11.2023]

WYNIKI BADAŃ DOTYCZĄCE PROBLEMATYKI PODEJMOWANEJ W PRACY

Najczęstsze skutki spożycia produktów kofeinowych wg respondentów:

pozytywne

- zmniejszenie senności (58,75%),
- ogólne pobudzenie po spożyciu (41%),
- poprawa nastroju w wyniku konsumpcji (35,75%),
- poprawa koncentracji (32%)
- uczucie odprężenia (21%).

negatywne

- szybsze bicie serca (17,75%),
- trzęsące się ręce (8,75%),
- wzmożone pragnienie (8%)
- podwyższone ciśnienie i kołatanie serca (7,75%),
- zaburzenia snu (6,75%),
- biegunka (5,25%)
- mdłości (4,5%).”¹

1. J. Doniec , A Wąs, B.. Borczak, E Sikora. J. Kapusta-Duch, O. . Sularz , Wpływ kofeiny na organizm człowieka,, [w] Nauki przyrodnicze – Część III - Żywność i żywność, 2019 s 63 [online]
<http://www.mlodzinaukowcy.com/dl/291646d9f39daf47bba83aa26b34757f/#page=58> (dostęp 23.10.2023)

WYNIKI BADAŃ DOTYCZĄCE PROBLEMATYKI PODEJMOWANEJ W PRACY CD.

Częstotliwość spożycia kawy przez respondentów:

- 51% respondentów deklaruje, że pije kawę codziennie,
- 20% kilka razy dziennie,
- zaledwie 17 wskazuje, że “wcale lub prawie wcale” spożywa ten napój.

Kto z respondentów najczęściej pije kawę?

- Badani w wieku 45-54 lat (86%),
- pracownicy administracyjno-biurowi (83%)
- rolnicy (87%) częściej niż pozostali respondenci piją codziennie kawę.

Kto z respondentów nie pije kawy?

- osoby najmłodsze (18-24 lata-33%),
- uczniowie i studenci (40%),
- osoby o podstawowym lub gimnazjalnym wykształceniu (30%)¹

1. CBOS, Jak zdrowo odżywiają się polacy? Nr 106/2019 [online]
https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K_106_19.PDF (dostęp 23.10.2023)

WYNIKI BADAŃ DOTYCZĄCE PROBLEMATYKI PODEJMOWANEJ W PRACY CD.

Okoliczności spożycia napojów energetyzujących wskazane przez respondentów:

- sesje, czas zwiększonej nauki-52,2%,
- spotkania towarzyskie (16,1%),
- wysiłek fizyczny (8,8%),
- nie ma konkretnej okazji do spożycia napojów energetycznych (22,3%)²

1. K. Pawlas , P Hołojda ,K. Brust , Ocena spożycia napojów energetycznych oraz ich wpływu na zdrowie człowieka na podstawie badania wśród studentów wrocławskich uczelni [w]: medycyna Środowiskowa - environmental medicine 2017, Vol. 20, [online] https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewj6n-r4tl-CAxU3EhAIHW9AD84QFnoECCQQAQ&url=https%3A%2F%2Fyadda.icm.edu.pl%2Fyadda%2Felement%2Fbwm%2Fmeta1.element.psjd-648e4b7c-52c5-4f4b-baed-263e863648bf%2Ffc%2FMS_2017-2_05.pdf-1&usg=AOvVaw1FO2TYLvvs-gLlk9XqkTif&opi=89978449 [dostęp:09.11.2023]

PRZEDMIOT I CEL BADAŃ

- **Przedmiot badań:** spożycie produktów zawierających kofeinę przez młodych dorosłych.
- **Cel badań:** Opisowy i eksploracyjny- Opis jakie preferencje mają młodzi dorośli co do spożywania produktów kofeinowych, jak często je spożywają oraz jak wpływają na m.in. stan fizyczny i psychiczny.

PYTANIA BADAWCZE

Jakie preferencje dotyczące rodzaju, czasu i powodu produktów kofeinowych mają młodzi dorośli w poszczególnych kategoriach wiekowych (18-22 oraz 23-26)?

Jakie produkty kofeinowe spożywają najczęściej kobiety, a jakie mężczyźni?

Jakie produkty kofeinowe spożywają studenci, a jakie pracujący młodzi dorośli?

Jakie skutki spożywania produktów kofeinowych odczuwają młodzi dorośli?

Jak często młodzi dorośli spożywają produkty zawierające kofeinę?

PRODUKTY KOFEINOWE- WSKAŹNIKI

rodzaj	ciecze	espresso, kawa rozpuszczalna, herbata (liście torebki), napoje energetyzujące, napoje typu cola, czekolada
	stałe	Tabletki z kofeiną, gorzka czekolada, odżywki przed treningowe
częstotliwość spożycia	bardzo często	Kilka razy dziennie
	często	Kilka razy w tygodniu
	rzadko	Kilka razy w miesiącu
	bardzo rzadko	Kilka razy w roku

STRATEGIA DOBORU PRÓBY

W badaniach zastosowano **okolicznościowy dobór** próby. Dobór ten polega na dobraniu łatwo dostępnych jednostek do próby. Nie występuje tu możliwość określenia stopnia reprezentatywności, przez co nie można oszacować parametrów populacyjnych.²

Badaniu poddano 101 osób w przedziale wiekowym 18-26 lat, które zarówno spożywają jak i nie spożywają kofeinę.

METODA, TECHNIKA I NARZĘDZIE BADAŃ

- W badaniach zastosowano metodę sondażową. Metoda ta stosowana jest w badaniach ilościowych. Badania sondażowe polegają "na wypełnieniu kwestionariusza przez próbę respondentów dobraną z populacji".¹
- Badania będą realizowane techniką ankiety internetowej CAWI (Computer Assisted Web Interviews). Respondenci samodzielnie wypełniają ankietę za pomocą udostępnionego mu linku do strony internetowej.²
- Narzędziem badawczym będzie kwestionariusz, który jest narzędziem zbierania danych poprzez przedstawianie respondentom stwierdzeń reprezentujących różne postawy wraz z ich określeniem (czy się zgadzają, czy się nie zgadzają) lub poprzez zadawanie im pytań. Zawierać będzie 19 pytań zamkniętych, z czego niektóre z półotwartą kafeterią.

1 E. Babbie., Badania społeczne w praktyce, Warszawa 2004,

2. Centrum Badań Marketingowych, Indicator <https://indicator.pl/jak-dzialamy/badania-ilosciowe>

REALIZACJA BADAŃ

- Badania zrealizowane będą w okresie między 23 listopada, a 27 listopada 2023 roku poprzez zamieszczenie kwestionariusza badań na stronach internetowych, takich jak Facebook, Instagram czy Messenger.

STRATEGIE ANALIZY DANYCH

- Wyniki zostały zebrane przez platformę Microsoft Forms, a następnie przeniesione do programu IBM SPSS Statistics. Zebrane dane były analizowane w oparciu o analizę jednozmiennową i porównanie grup.

Analiza wyników

- Preferencje dotyczące rodzaju, momentu i czasu i powodu spożycia produktów kofeinowych.
- Preferencje produktów kofeinowych według płci i zajęć w życiu
- Częstość spożywania produktów kofeinowych przez młodych dorosłych
- Skutki spożywania produktów kofeinowych w opiniach i doświadczeniach młodych dorosłych

Charakterystyka próby

- W badaniu wzięło udział 101 respondentów, z czego osoby znajdujące się między 18. a 22 rokiem życia stanowiły $\frac{3}{4}$ badanych (75,2%), a młodzi od 23. do 26 lat niecałe 25% (24,8%).
- Kobiety stanowią 59,4% respondentów, a mężczyźni 39,6%. Jedna osoba wolała nie podawać swojej płci.
- Większość (83,1%) respondentów to osoby, które uczą się lub studiują, z czego 47,5 % wskazało, że łączy naukę z pracą. Respondentów tylko pracujących było 13,9%, a zaledwie 3% zadeklarowało się jako nie uczący/nie studiujący i nie pracujący.
- Kofeinę spożywa 89,1% respondentów z czego prawie 78% stanowią osoby w wieku 18-23, a 23-26 to lekko ponad 1/5 wszystkich badanych (22%)

Rodzaj spożywanych produktów kofeinowych

- Produkty kofeinowe, które w grupie wiekowej 18-22 cieszą się największym spożyciem to herbata (98,6%), kawa (87,1%) oraz napoje typu cola (87,1%). Dużym zainteresowaniem cieszą się także napoje energetyzujące (77,1%). Tylko mała część respondentów wskazała spożycie tabletek z kofeiną (11,4%) oraz odżywek przed treningowych (15,7%).
- Najczęściej wybieranym produktem kofeinowym w grupie wiekowej 23-26 jest kawa, którą piją wszyscy respondenci. Badani spożywają także herbatę (85%) oraz produkty typu cola (85%). Tylko 10% zażywa tabletki z kofeiną, a 20% odżywki przed treningowe.

Moment i czas

- Młodzież w wieku 18-23 lat często pije kawę rano do godziny 12 (53%) lub popołudniu między 12 a 18 (4% wieczorem po 18). W przypadku herbaty, 42% spożywa ją wieczorami po 18, a 24% rano do godziny 12. Napoje energetyzujące są najczęściej spożywane w godzinach 12-18 (40%), rzadziej wieczorami po 18 (12%).
- W grupie wiekowej 23-26 lat przeważają osoby spożywające kawę przed południem do godziny 12 (60%) lub w ciągu popołudnia (między 12 a 18). Nie występuje natomiast zwyczaj picia kawy wieczorem po 18 wśród tej grupy wiekowej. Co do herbaty, ponad 40% spożywa ją wieczorami po 18 lub popołudniu (między 12 a 18), około 35% rano do godziny 12, a niewielka grupa (10%) nie pije jej w ogóle. W przypadku napojów energetyzujących, ponad 40% nie spożywa ich, 30% pije w ciągu dnia (między 12 a 18), a pozostałe 25% rano do godziny 12.

*Tabela 1. O jakiej porze dnia najczęściej spożywasz produkty zawierające kofeinę? Kawa;
Rano (do godziny 12) / Po południu (od godziny 12 do 18) / Wieczorem (po godzinie 18) / Nie spożywam tego produktu*

	Rano		Po południu		Wieczorem		Nie spożywam		Ogółem	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
18-22	38	54,3%	20	28,6%	3	4,3%	9	12,9%	70	100%
23-26	12	60%	8	40%	0	0%	0	0%	20	100%

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

*Tabela 2. O jakiej porze dnia najczęściej spożywasz produkty zawierające kofeinę? Herbata;
Rano (do godziny 12) / Po południu (od godziny 12 do 18) / Wieczorem (po godzinie 18) /
Nie spożywam tego produktu*

	RANO		PO POŁUDNIU		WIECZOREM		NIE SPOŻYWAM		OGÓŁEM	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
18-22	17	24,3%	21	30%	30	42,9%	2	2,9%	70	100%
23-26	2	10%	7	35%	9	45%	2	10%	20	100%

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

*Tabela 3. Kiedy spożywasz produkty zawierające kofeinę?
Pytanie wielokrotnego wyboru. Zaznacz maksymalnie
3 odpowiedzi*

Wiek	Kiedy się uczę/pracuję		Kiedy czuję taką ochotę		W drodze do szkoły/na uczelnię		W drodze do pracy		Podczas spotkań ze znajomymi		W chwili relaksu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
18-22	52	74,3%	47	67,1%	17	24,3%	5	7,1%	21	30,0%	26	37,1%
23-26	13	68,4%	14	73,7%	3	15,8%	2	10,5%	10	52,6%	3	15,8%

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Powody

- W grupie wiekowej 18-22 lata najczęściej kofeinę spożywa się dla pobudzenia organizmu (75,36%) i ze względu na smak (78,26%). Mniej popularne powody to poprawa koncentracji (27,54%) oraz przyzwyczajenie (30,43%). Jedna osoba podała, że sięga po kofeinę, bo jest to modne.
- W grupie wiekowej 23-26 lat najczęściej kofeinę spożywa się dla smaku (77,78%) i jako pobudki organizmu (72,22%). Mniej popularne powody to poprawa koncentracji (33,33%) i przyzwyczajenie (50%). Nikt w tej grupie wiekowej nie spożywa kofeiny ze względu na modę.

Tabela 4. Zaznacz na poniższej liście powody, dla których spożywasz produkty zawierające kofeinę? Zaznacz minimalnie jedną odpowiedź. Pytanie wielokrotnego wyboru.

Wiek	Aby pobudzić organizm		Dla smaku		Z przyzwyczajenia		Dla lepszej koncentracji umysłowej		Bo to modne		Dla przyjemności	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
18-22	52	75,36%	54	78,26%	21	30,43%	19	27,54%	1	1,45%	36	52,17%
23-26	13	72,22%	14	77,78%	9	50,00%	6	33,33%	0	0%	10	55,56%

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

*Tabela 5. Jak często spożywasz podane poniżej produkty zawierające kofeinę?
- kobiety*

Produkt	Spożycie						Suma	
	Często		Rzadko		Nie spożywa		n	%
	n	%	n	%	n	%		
Kawa	45	80,4%	7	12,5%	4	7,1%	56	100%
Herbata	44	78,6%	11	19,6%	1	1,8%	56	100%
Napoje Energetyczne	4	7,1%	34	60,7%	18	32,1%	56	100%
Gorzka czekolada	1	1,8%	39	69,6%	16	28,6%	56	100%
Czekolada do picia	1	1,8%	42	75%	13	23,2%	56	100%
Tabletki	0	0%	3	5,4%	53	94,6%	56	100%
Odżywki	1	1,8%	5	8,9%	50	89,3%	56	100%
Napoje typu cola	13	23,2%	35	62,5%	8	14,3%	56	100%

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

*Tabela 6. Jak często spożywasz podane poniżej produkty zawierające kofeinę?
- Mężczyźni*

Produkt	Spożycie						Suma	
	Często		Rzadko		Nie spożywa		n	%
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kawa	19	57,6	9	27,3%	5	15,2%	33	100%
Herbata	19	57,5%	11	33,3%	3	9,1%	33	100%
Napoje Energetyczne	16	48,5%	13	39,4%	4	12,1%	33	100%
Gorzka czekolada	1	3%	21	63,6%	11	33,3%	33	100%
Czekolada do picia	1	3%	18	54,5%	14	42,5%	33	100%
Tabletki	3	9,1%	4	12,1%	26	78,8%	33	100%
Odżywki	3	9,1%	6	18,2%	24	72,7%	33	100%
Napoje typu cola	16	48,5%	13	39,4%	4	12,1%	33	100%

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

*Tabela 7. Jak często spożywasz podane poniżej produkty zawierające kofeinę?
- uczący się/studiujący*

	Spożycie						Suma	
	Często		Rzadko		Nie spożywa			
	n	%	n	%	n	%		
Produkt	n	%	n	%	n	%	n	%
Kawa	24	72,7%	7	21,2%	2	6,1%	33	100%
Herbata	24	72,7%	8	24,2%	1	3%	33	100%
Napoje energetyczne	8	24,2%	17	51,5%	8	24,2%	33	100%
Gorzka czekolada	1	3%	22	66,7%	10	30,3%	33	100%
Czekolada do picia	2	6,1%	26	78,8%	5	15,2%	33	100%
Tabletki	0	0%	4	12,1%	29	87,9%	33	100%
Odżywki	2	5,6%	2	5,6%	29	80,6%	33	100%
Napoje typu cola	10	30,3%	18	54,5%	5	15,2%	33	100%

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

*Tabela 8. Jak często spożywasz podane poniżej produkty zawierające kofeinę?
- pracujący*

Produkt	Spożycie						Suma	
	Często		Rzadko		Nie spożywa		n	%
	n	%	n	%	n	%		
Kawa	9	74	3	25	0	0%	12	100%
Herbata	8	66,7%	2	16,7%	2	16,7%	12	100%
Napoje energetyczne	3	25%	6	50%	3	25%	12	100%
Gorzka czekolada	0	0%	9	75%	3	25%	12	100%
Czekolada do picia	0	0%	8	66,6%	4	33,3%	12	100%
Tabletki	1	8,3%	0	0%	11	91,7%	12	100%
Odżywki	0	0%	1	8,3%	11	91,7%	12	100%
Napoje typu cola	5	41,7%	6	50%	1	8,3%	12	100%

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Tabela 9. Czy spożywasz dany produkty kofeinowy?

Produkt	Spożycie				Suma	
	Tak		Nie		n	%
	n	%	n	%	n	%
Kawa	81	90%	9	10%	90	100%
Herbata	86	95,6%	4	4,4%	90	100%
Napoje energetyczne	62	68,9%	28	31,1%	90	100%
Gorzka czekolada	50	55,6%	40	44,4%	90	100%
Czekolada do picia	50	55,6%	40	44,4%	90	100%
Tabletki	10	11,1%	80	88,9%	90	100%
Odżywki	14	15,6%	76	84,4%	90	100%
Napoje typu cola	70	77,8%	20	22,2%	90	100%

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

*Tabela 10. O jakiej porze dnia najczęściej spożywasz produkty zawierające kofeinę?
Rano (do godziny 12) / Po południu (od godziny 12 do 18) / Wieczorem (po godzinie 18) / Nie spożywam tego produktu*

	Spożycie								Suma	
	Rano do godz. 12		Po południu (godz. 12-18)		Wieczorem (po godz. 18)		Nie spożywa			
Produkt	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kawa	50	55,6%	28	31,1%	3	3,3%	9	10%	90	100%
Herbata	19	21,1%	28	31,1%	39	43,3%	4	4,4%	90	100%
Napoje energetyczne	20	22,2%	34	37,8%	8	8,9%	28	31,1%	90	100%
Gorzka czekolada	2	2,2%	29	32,2%	19	21,1%	40	44,4%	90	100%
Czekolada do picia	2	2,2%	17	18,9%	31	34,4%	40	44,4%	90	100%
Tabletki	4	4,4%	5	5,6%	1	1,1%	80	88,9%	90	100%
Odżywki	3	3,3%	4	4,4%	7	7,8%	76	84,4%	90	100%
Napoje typu cola	0	0%	42	46,7%	28	31,1%	20	22,2%	90	100%

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Tabela 11.

Jakie odczuwasz skutki po spożyciu produktów kofeinowych?
Zaznacz co najmniej jedną odpowiedź. Pytanie wielokrotnego wyboru.

Jakie odczuwasz skutki spożywania produktów kofeinowych?	Odpowiedzi	Procent obserwacji
	N	%
Zmniejszenie senności	41	68,3%
Ogólne pobudzenie po spożyciu	43	71,7%
Poprawa nastroju w wyniku konsumpcji	25	41,7%
Poprawa koncentracji	21	35,0%
Uczucie odprężenia	11	18,3%
Szybsze bicie serca	16	26,7%
Wzmoczone pragnienie	6	10,0%
Trzęsące się ręce	13	21,7%
Podwyższone ciśnienie i kołatanie serca	5	8,3%
Mdłości	2	3,3%
Biegunka	2	3,3%

Skutki spożywania produktów kofeinowych w opiniach i doświadczeniach młodych dorosłych

- Po spożyciu, najczęściej odczuwanym skutkiem przez respondentów jest ogólne pobudzenie (71,7%), a także zmniejszenie senności (68,3%).
- Konsumenci zaznaczyli również poprawę nastroju (41,7%) oraz wzrost koncentracji (35%).
- Inne wymienione efekty to szybsze bicie serca (26,7%) i trzęsące się ręce (21,7%).
- Mniej powszechne są mdłości i biegunka (3,3%), a nieliczni respondenci zgłosili również uczucie senności oraz bóle w okolicy karku jako skutki spożycia.

WNIOSKI

- W grupie wiekowej 18-22 lata największym zainteresowaniem cieszą się herbaty, kawa i napoje typu cola, głównie spożywane rano podczas nauki lub pracy. W grupie 23-26 lat podobnie dominuje kawa, ale spożycie napojów energetyzujących jest rzadsze, a preferowane momenty to rano i popołudnie.
- W obu grupach motywacją do spożycia jest głównie potrzeba pobudzenia organizmu oraz smak produktów kofeinowych, przy czym trendy modowe odgrywają niewielką rolę.
- Kobiety wykazują główne zainteresowanie kawą, herbatą, czekoladą do picia, oraz gorzką czekoladą, podczas gdy mężczyźni wzbogacają swoje spożycie kofeiny o napoje energetyzujące i colę.
- Uczniowie i studenci preferują głównie kawę i herbatę jako źródła kofeiny, wynikające z intensywnego trybu życia i potrzeby pobudzenia podczas nauki. Wśród pracujących młodych dorosłych kawa dominuje, podobnie jak herbata, wskazując na zróżnicowane preferencje smakowe i dostosowanie do charakteru pracy lub trybu studiów.
- Rzadkie spożycie tabletek z kofeiną i odżywek przedtreningowych wskazuje na preferencję tradycyjnych form spożycia kofeiny w obu grupach wiekowych.

WNIOSKI

- Głównym skutkiem spożycia kofeiny wśród młodych osób (18-26 lat) jest ogólne pobudzenie organizmu, co potwierdzają najczęstsze odpowiedzi badanych.
- Większość respondentów wskazuje na odczucie zmniejszenia senności po spożyciu kofeiny, co sugeruje potencjalną rolę substancji w zwalczaniu uczucia zmęczenia, szczególnie istotnego dla intensywnie żyjącej młodzieży.
- Kofeina wpływa korzystnie nie tylko na aspekty fizyczne, ale także psychiczne, obejmujące poprawę koncentracji i nastroju, co jest istotne w intensywnym trybie życia młodych osób.
- Istnieje zróżnicowanie w doznaniach po spożyciu kofeiny, przy czym niektórzy badani doświadczają trzęsących się rąk, szybszego bicia serca oraz podwyższonego ciśnienia, co wskazuje na konieczność ostrożności w spożyciu kofeiny, mimo jej pozytywnych efektów.

BIBLIOGRAFIA

- Babbie E., Badania społeczne w praktyce, Warszawa 2004,
- Centrum Badań Marketingowych, Indicator <https://indicator.pl/jak-dzialamy/badania-ilosciowe> [7.12.2023]
- Doniec J. Wąs A. Borczak B, Sikora E. Kapusta-Duch J. Sularz O., Wpływ kofeiny na organizm człowieka,, [w] Nauki przyrodnicze – Część III - Żywność i żywność [online] <http://www.mlodzinakowcy.com/dl/291646d9f39daf47bba83aa26b34757f/#page=58> [09.11.2023]
- Frankfurt-Nachmias Ch., Nachmias D., Metody badawcze w naukach społecznych, Warszawa 2001,
- Komunikat CBOS, Jak zdrowo odżywiają się Polacy?, Nr 106/2019 [online] https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K_106_19.PDF [09.11.2023]
- Pawlas K., Hołojda P., Brust K., Ocena spożycia napojów energetycznych oraz ich wpływu na zdrowie człowieka na podstawie badania wśród studentów wrocławskich uczelni [w]: medycyna Środowiskowa - environmental medicine 2017, Vol. 20, [online] https://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.psjd-648e4b7c-52c5-4f4b-baed-263e863648bf/c/MS_2017-2_05.pdf-1 [09.11.2023]
- Wierzejska R, Kofeina-powszechny składnik diety i jej wpływ na człowieka, [w]: Roczniki Polskiego Zakładu Higieny, 2012, 63, Nr 2, [online] <https://bibliotekanauki.pl/articles/876425.pdf> [09.11.2023]

Źródła internetowe:

- Blog Pracownia Ziół i Zdrowej Żywności - “Roślinne źródła kofeiny, które szybko postawią Cię na nogi” 2019-02-17 [online] https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fwww.pracowniaziol.pl%2Fnaturalne-zrodla-kofeiny%2F%3Ffbclid%3DIwAR0HgGd9sSA1zGOB-70WoZq71-9KwcdYW2DqobHwJzLGE1i2CpMsYm8qi5w&h=AT1eqL0EaRd6NF4LKZ354GAdqZqgrdqVpXeo64Xs7J82hSPEGGxpOXidV1f4B0leew3wd7fu_yJ1nbZ8BKbUlaK9qK1oXxkQqelne40MjXyCByzb9WGXQaMpwMPezZ4VoDrSQ [09.11.2023]